

Procesvoorstel strategische raadsagenda Leusden

De formerende partijen hebben ervoor gekozen een zo compact mogelijk akkoord te maken. Hun belangrijkste wens is om samen met de raad van Leusden als geheel, namens de inwoners van Leusden, de beste keuzes voor diezelfde inwoners te maken. Dit vraagt een raadsagenda voor de komende bestuursperiode. Om dit voortvarend en samen met de raad als geheel op te kunnen pakken, heb ik als formateur dit procesvoorstel geschreven.

Een strategische agenda

De essentie van het komen tot een strategische raadsagenda is dat de raad bepaalt welke onderwerpen op de agenda moeten komen voor de komende vier jaar. Deze onderwerpen op de agenda worden ook door de raad geprioriteerd. Deze agenda is vervolgens de opdracht van de raad aan het college om dit uit te werken in raadsvoorstellen voorzien van een start- of keuzenotitie. Zo'n notitie vormt het richtinggevende kader voor het college om de raadsvoorstellen op het respectievelijke onderwerp voor te bereiden. De burgemeester is bestuurlijk verantwoordelijk voor het proces in zijn rol als voorzitter van de raad (voor de strategische agenda) én als voorzitter van het college (voor het College UitvoeringsProgramma (CUP)). In die hoedanigheid wordt hij ondersteund door de griffier en de gemeentesecretaris.

Het procesvoorstel naar een strategische agenda.

- 2 juni: na de presentatie van het coalitieakkoord, zal het akkoord in een openbare raadsvergadering besproken worden door de raad. Aansluitend kan de installatie van het nieuwe college en eventuele opvolgende raadsleden plaatsvinden.
- 9 juni: het al geplande gesprek in de raad met externe adviseur (Petra Habets), hierin kan open gesproken worden over de aanpak van de strategische agenda. Voorafgaand aan 9 juni kan een kick-off plaatsvinden met 1 à 2 personen uit de fracties om de plenaire sessies voor te bereiden.
- 23 juni: het vervolg in werkgroepverband met alle fracties om te bepalen hoe te komen tot de strategische raadsagenda.
- 7 juli: is er ruimte om de onderwerpen en hun prioriteit vast te stellen.
- September/oktober: de strategische raadsagenda wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de raad, inclusief een kader voor de begroting.
- November: de begroting wordt getoetst aan dat kader.

Aandachtspunten

- Er is daarnaast een goede ambtelijke bezetting nodig om de energie te genereren in de werkgroep om met de fracties tot een goede aanpak te komen.
- De onderwerpen voor de strategische agenda zouden voorzien moeten zijn van een antwoord zijn op de vraag 'Waarom is het onderwerp belangrijk?' Daarnaast is het belangrijk om te bepalen of de gemeente er over gaat, hoeveel fracties het onderwerp belangrijk vinden en hoe snel het behandeld moet worden.
- Als een onderwerp van de strategische raadsagenda in de raad behandeld gaat worden, dan zal dat vooral over het 'Wat' moeten gaan. Wat willen we bereiken voor Leusden.
- Een beperkend kader voor elke gemeente is dat tijd, capaciteit en geld beperkt zijn. Tegelijk zijn creativiteit en ambitie van een raad in principe onbeperkt. Om die reden

zou het verstandig zijn de bovenstaande concept-strategische agenda en het bijbehorende CUP te vullen met de onderwerpen in volgorde van belangrijkheid.

- Minstens zo belangrijk is dat de raad ruimte overhoudt om naast de onderwerpen uit de strategische agenda, ook nieuwe onderwerpen te behandelen. Er kunnen altijd onderwerpen op de agenda moeten komen die nu nog niet bedacht zijn en toch belangrijk zijn. Hiervoor moet ruimte blijven in de raadsagenda.
- Als de onderwerpen en hun prioritering vastgesteld is op 7 juli, dan is dat een opdracht aan de burgemeester, vanzelfsprekend samen met de griffier en secretaris, om een concept strategische raadsagenda te maken. Hierin duidelijk wordt welk onderwerp wanneer behandeld wordt. Parallel daaraan maakt het college een CUP, dat gevuld is met de afspraken uit het coalitieakkoord én de strategische agenda. In het CUP worden de onderwerpen in tijd en capaciteit uitgewerkt en dat vormt het kader voor de begroting van 2023-2027.

Na vaststelling

De strategische raadsagenda is het kader waarmee het college aan de slag gaat en die de raad van Leusden in staat stelt aan de voorkant te sturen op de inhoud en om de inwoners op het juiste moment te betrekken.

Als een onderwerp ergens in de komende raadsperiode behandeld gaat worden, kan in principe het volgende proces gevolgd worden, waarbij niet elke stap voor elk onderwerp nodig hoeft te zijn.

1. Het college gaat in gesprek met de raad over de vraag 'wat willen we bereiken?' hierbij kunnen belanghebbenden al betrokken worden, maar dat hoeft niet.
2. Met de inhoud van dat gesprek maakt het college een 'start- of keuzenotitie', waarin de kaders en dilemma's geschetst worden. Dit zal gaan over bijvoorbeeld tijd, financiën, ambtelijke capaciteit, ruimtelijke opgaven, participatie en andere kwaliteitseisen.
3. De raad debatteert over de keuzes en stelt uiteindelijk de kaders vast in een raadsbesluit.
4. Het college gaat met dit kader aan de slag en komt na verloop van tijd terug met een raadsvoorstel met de invulling van de door de raad gestelde kaders. Dit kan bijvoorbeeld een beleidsvoorstel zijn, maar ook een uitvoeringsprogramma of bouwplan.
Mocht het kader op enig punt niet passen of er voortschrijdend inzicht zijn, dan heeft het college een aantal keuzes. Of ze informeert de raad tussentijds danwel bij het raadsvoorstel dat er afgeweken is en waarom. Bij grotere afwijkingen is het mogelijk dat het kader aangepast moet worden. Dit is ter beoordeling van het college en het college verantwoordt zich bij de raad op het daarvoor passende moment. Ultimo bij behandeling van het voorstel.
5. De raad toetst het raadsvoorstel aan de gestelde kaders en het college verdedigt (indien nodig) de gemaakte keuzes. Dit leidt tot een raadsbesluit.
6. Hierna gaat het college met het 'Hoe' aan de slag. Hoe gaan we als gemeente dat bereiken, wat de raad wil bereiken?
7. De raad controleert in de loop der tijd uiteraard of het 'wat' ook echt bereikt wordt.

Bij het bovenstaande proces kan het uitgangspunt gehanteerd worden dat inwoners bij raadsbesluiten betrokken worden op het moment dat het er echt toe doet. Dit betekent dat, bijvoorbeeld al bij het stellen van de kaders, de inwoners al gehoord kunnen worden. De vorm volgt uit de inhoud en kan variëren om zo effectief mogelijk te zijn.

Uiteindelijk maakt de raad, als volksvertegenwoordiging, de keuzes in ons bestel. Als die keuzes mede gebaseerd worden op de input van de inwoners van Leusden, dan geeft dat draagvlak. Tegelijk geeft deze werkwijze ook een kader waarbinnen het uitleggen van deze keuzes en toelichten van dilemma's de norm kan worden. Zo wordt het eerlijke antwoord 'nee, daar kiezen we als raad niet voor' beter en makkelijker uitlegbaar. En belangrijker nog begrepen en geaccepteerd door inwoners. Hoe dit gedaan moet worden is uiteraard altijd afhankelijk van het onderwerp en vraagt maatwerk. Het is daarom verstandig om als raad de ruimte te nemen om te experimenteren en ook fouten te mogen maken.

Bram van Hemmen
18-5-2022

- Strategische raadsagenda: raad bepaalt met input samenleving de onderwerpen voor de agenda voor de komende jaren. De onderwerpen op de agenda worden door de raad geprioriteerd. College krijgt opdracht (top x?) dit uit te werken in opdrachten (in de raadsperiode 2022- 2026). Opdrachten worden vastgesteld door de raad en uitwerking vindt plaats door het college.
- Aanpak: in werkgroep met alle fracties bepalen hoe te komen tot de strategische raadsagenda. Dat is zonder de wethouders. Burgemeester verantwoordelijk portefeuillehouder om te komen tot de strategische raadsagenda en het bewaken van de uitvoering.
- Goede ambtelijke bezetting om energie te genereren in de werkgroep om met de fracties tot een goede aanpak te komen.
- 9 juni in gesprek met de raad en externe adviseur (Petra Habets) open spreken over de aanpak van de strategische agenda. Voorafgaand aan 9 juni een kick-off met 1 a 2 personen uit de fracties om de plenaire sessies voor te bereiden.
- 23 juni vervolg.